

Az Erkel Színház sorsa

Bezár novemberben az Erkel Színház a megemelkedett rezsziárak miatt, a fűtési szezon idejére – közölte a Magyar Állami Operaház főigazgatója, Ókovács Szilveszter. *„Az Operaházra és az Erkel Színházra vonatkozóan olyan árakat kaptunk, amelyek kifizethetetlenek, ezért az Erkel be is fogjuk zárni november 6-ával, és majd a fűtési idény végén nyitjuk ki”* – fejtette ki a főigazgató.

Az Erkel Színház Népopera néven 1911. december 7-én nyitotta meg kapuit. A többször is átalakított épület 1951–2007, valamint 2013–2022 között a Magyar Állami Operaház második játszóhelyeként funkcionált.

Kis-Bayreuthnak szánták: 1911-ben a fővárostól kapott ajándéktelken röpké kilenc hónap alatt épült meg Magyarország, sőt Közép-Európa akkor legnagyobb, 3200 fős nézőterű színháza, az akkori nevén Népopera *Jakab Dezső, Komor Marcell és Márkus Géza* építészek közös terve alapján. A színpadot 1917-ben Vágó László tervei alapján bővítették.

A háború végét követően, 1948-tól újra visszatértek ide a színházi és opera-előadások, klasszikus koncertek. 1949-ben *Kaufmann Oszkár* építész tervezte a bővítést, amely alapján 1951-ben a színpadot és a proscénumot átépítették, a nézőtéri ülőhelyek száma 1819-re csökkent, és *Dr. Tarnóczy Tamás* akusztikus segítségével igen

jó akusztikájú terem jött létre. Majd nyolc év múlva id. Kotsis Iván építész tervei alapján kezdetét vette a közönségforgalmi terek bővítése. Ennek legfontosabb lépéseként teljesen új előcsarnok és fogadótér épült, mintegy átölelve a meglévő főhomlokzatot.

Az immár Köztársaság téri játszóhely 1951-ben került a Magyar Állami Operaház fennhatósága alá, s 1953-ban vette fel az Erkel Színház nevet. Az Erkel Színház a nyolcvanas évek elején néhány esztendőre a budapesti operajátás egyedüli helyszínévé lett, miután az Operaház rekonstrukciójának idejére az 1980/81-es évtől egészen az 1984. szeptemberi újrainyitásig a két játszóhelyre méretezett társulat teljes működése ide települt át.

A rendszerváltozás után folyamatosan vizsgáltató téma volt az épület átalakítása és/vagy bezárása. 2007. június 30-án végül lakat került az ajtókra, és ugyan statikusi engedéllyel, de próbahely, illetve raktár lett belőle. Szó volt a lebontásról is, de végül Zoboki Gábor építész elgondolása szerint, alig néhány hónapos nézőtéri és nézőforgalmi területekkel összefüggő felújítás után a színház 2013. november 7-én, Erkel Ferenc születésének évfordulóján újra megnyitotta a kapuit.

Az Operaház 2022. márciusi újrainyitásával párhuzamosan azonban eljött az idő, hogy az Erkel

Színház elmaradott infrastruktúrájának átfogó és szükségszerű korszerűsítése ismét napirendre kerülhessen. Ezt a rezsziárak emelkedése újból előtérbe helyezte. Bár alacsonyabb intenzitással, de a továbbiakban is helyszínt biztosít befogadott produkcióknak és próbáknak a II. János Pál pápa téri teátrum, az időszzerű munkálatok elvégzéséig az Opera tevékenységének fókuszát az Ybl Miklós által tervezett zenepalotába helyezi, a kortárs és műfaji korlátokat feszegető produkcióknak helyszínt biztosító Eiffel Műhelyház mellett.

Tízéves a Jurányi ház

A Margit-negyed egyik legizgalmasabb kulturális intézménye, a Jurányi Produkciós Közösségi Inkubátorház idén ünnepli tizedik születésnapját. A közösségi produkciós inkubátorház megálmodóját, Rozgonyi-Kulsár Viktóriát 2012-ben egyetlen szándék vezette: otthont adni az útkereső művészeknek. Az elképzelés olyannyira bevált, hogy közel hatvan szervezet és több száz ember talált alkotói menedéket az önkormányzattól bérelt hatalmas épület falai között. A sikeres előadásoknak és kiállításoknak pedig se szeri, se száma. A Jurányiról tényleg el lehet mondani: itt mindig történik valami.

„Elsősorban előadóművészek programjainak megszervezésével foglalkoztam, amikor megfogalmazódott bennem a »kell egy hely« érzése. *Hogy nehezebb lett-e a megvalósítás a vártnál, arra nem könnyű válaszolni. Nem tudtam, mire számíthatok, nem volt tapasztalatom egy ilyen inkubátorház kialakításában, s bizony hasonlót, ahol civil szervezetek, aktív színház, előadó- és vizuális művé-*

szek együtt alkotnak, nem is igen tudok említeni. Kemény tíz év volt, ez igaz, ám a sikerek minden nehézségért kárpótolnak. A Jurányi egy befogadó, színes és változatos közösséggé nőtte ki magát. Az összezsírozódás természetesen nem volt zökkenőmentes, ám mostanra nagyon jól megtanultunk egymás mellett, egymást segítve és támogatva élni” – mondja Rozgonyi-Kulsár Viktória

A Jurányi ház megálmodójának természetesen számos szép emléke van az elmúlt tíz évből, a legszebb azonban a tavalyi őszi fesztivál keretében megszervezett backstage program, amelynek során két színész a kulisszák mögé vezette az érdeklődő csoportokat. Az intézményvezető is csatlakozott ezekhez a turnusokhoz, és meghatódottan szembesült a különböző műtermekben, próbahelyiségekben bemutatott rövid produkciókkal. Ekkor tudatosult ugyanis igazán benne, hogy milyen magas szintű kulturális munka folyik a háttérben, milyen értéket is teremtettek.

A sikeres tíz esztendőt követően merre vezet a Jurányi további útja, van-e lehetőség a továbblépésre? A pillanatnyi helyzet ugyanis sem jogilag, sem szakmailag, pénzügyileg pedig különösen nem kedvez a klasszikus fejlődésnek. Ezért inkább olyan fejlesztésekre koncentrálnak, amelyek a nagy építkezés során elmaradtak. Ilyenek például a ruhatár vagy az öltöző áthelyezése, vagyis az épületen belüli mindennapi élet praktikusabb és logikusabb átszervezése az üzemeltetés szempontjából. Céljuk, hogy a mostani keretek között hozzák ki a maximumot a lehetőségekből.

www.margitnegyed.hu